

Видаткова накладна використовується для обліку руху матеріальних цінностей усередині підприємства та їх відпуску господарствам свого підприємства, розташованим за межами його території, а також стороннім організаціям. Тож важко знайти підприємство, на якому б не складала цей документ.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій (ч. 1 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, далі — Закон про бухоблік).

Форму видаткової накладної не затверджено. Однак є Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма № М-11), затверджена наказом Мінстату від 21.06.1996 р. № 193 (далі — наказ № 193). Зазвичай саме цей документ беруть за зразок для розроблення видаткової накладної. Але під час розроблення власної форми видаткової накладної не можна ігнорувати вимоги ч. 2 ст. 9 Закону про бухоблік. Тобто первинні документи повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату та місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції та правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дозволяють ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Накладна-вимога виписується у двох примірниках і підписується головним бухгалтером або повноваженою на те особою.

Як потрібно зазначати ціну у видатковій накладній: «ціна товару з ПДВ», «сума з ПДВ», «у т.ч. ПДВ» чи обов'язково «ціна без ПДВ», «сума без ПДВ», «окрім того, ПДВ» та «сума разом із ПДВ»?

Безпосередньо у формі № М-11 для відображення вартості товарів зазначено два поля «ціна» та «сума».

Як ми вже вказували, згідно із ч. 2 ст. 9 Закону про бухоблік первинний документ має містити «зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції». Таким чином, вважаємо, що у видатковій накладній можуть бути поля «ціна товару з ПДВ», «сума з ПДВ» і «у т.ч. ПДВ» або ж «ціна без ПДВ», «сума без ПДВ», «окрім того, ПДВ» та «сума разом із ПДВ».

На замітку! Окремо ПДВ має обов'язково міститися в податковій накладній. Адже показувати суму вхідного ПДВ у бухгалтерському та податковому обліку можна лише на підставі податкової накладної (п.п. 198.6, 201.10 ПКУ).

Тож оскільки у формі № М-11 міститься лише «ціна» та «сума», а Закон про бухоблік узагалі не уточнює, як саме зазначати такий показник, на наш погляд, що не існує вимог, які б обмежували єдиним варіантом відображення вартісних показників. Тому у видатковій накладній можна передбачити зазначення ціни товару як із ПДВ, так і без. Однак на практиці інформацію про наявність податку на додану вартість у ціні товару зазначають, щоб уникнути зайвих претензій від контролерів. Адже базою обкладення ПДВ переважно є договірна вартість товару. І якщо в первинному документі не уточнити, що ціна вже містить ПДВ, контролери можуть намагатися довести, що заявлена в первинному документі сума є базою оподаткування.

Яку адресу зазначати у видатковій накладній у полі «реквізити одержувача»: юридичну чи фактичну?

Первинний документ обов'язково має містити місце його складання (ч. 2 ст. 9 Закону про бухоблік), а от вимоги зазначення конкретної адреси одержувача цей Закон не висуває.

Тому якщо в первинному документі чітко не зазначено, яку адресу слід вказати, а в Законі про бухоблік ідеться про місце складання первинного документа, на нашу думку, у видатковій накладній можна зазначати або дві адреси (місце знаходження підприємства та його юридичну адресу), або лише фактичну адресу підприємства.

Чи можна у видатковій накладній у полі «одиниця виміру» зазначати вагу в тоннах, а через дріб — у штуках?

Одиниця виміру господарської операції є обов'язковим реквізитом первинного документа (ч. 2 ст. 9 Закону про бухоблік).

В абз. 1 п. 2.4 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого Наказом Мінфіну від 24.05.1995 р. № 88 (далі — Положення № 88), лише уточнили, що одиниця виміру господарської операції може бути виражена в натуральному та/або вартісному виразі. Водночас в абз. 2 п. 2.4 Положення № 88 сказано: «Залежно від характеру операції та технології обробки даних до первинних документів можуть бути включені додаткові реквізити». Тобто постачальник цілком може вказувати кількість товару в різних одиницях виміру. Форма № М-11 містить поле «Одиниця виміру», яке складається із двох комірок — «код» та «найменування».

При цьому в п. 1.4 методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів, затверджених Наказом Мінфіну України від 10.01.2007 р. № 2 (далі — Методрекомендації № 2), мовиться, що з метою організації бухгалтерського обліку запасів розпорядчим документом, затвердженим (схваленим) власником (уповноваженим органом), додатково може бути визначена одиниця натурального виміру запасів для кожної одиниці бухгалтерського обліку.

Таким чином, на законодавчому рівні немає прямої заборони вказувати одиницю виміру через дріб. Відсутні й рекомендації, як це робити, і за якою одиницею оприбуткувати. Зважаючи на п. 1.4 Методрекомендацій № 2, підприємство самостійно вирішує, яку одиницю виміру застосовуватиме під час оприбуткування запасів. Тобто може застосовувати подвійну, може вибрати одну із наведених, або взагалі використовувати третю (скажімо, не в тоннах або шт., а в кг або літрах).

Зверніть увагу! Одиниця виміру в первинних документах повинна збігатися з одиницею виміру в договорі. Інакше можливі запитання від контролерів.

Анастасія Нєвська, бухгалтер-експерт

Інформація підготовлена за підтримки Кричун П.М.

та консалтингової компанії [TCG CONSULTING](#)

(власники видання «Справжня Бухгалтерська Газета»

та [сайту](#))